

LAGUTSKOTTETS BETÄNKANDE nr 26/1979-80
med anledning av landskapsstyrelsens
framställning till landstinget med förslag
till

- 1) landskapslag angående ändring av landskapslagen om socialhjälp i landskapet Åland och
- 2) landskapslag angående ändring av 10 § landskapslagen om centralsjukhus för landskapet Åland.

Landstinget har över ovannämnda framställning inbegärt lagutskottets utlåtande. Med anledning härav får utskottet, som i ärendet hört socialchefen Bengt Linde, socialdirektören Leif Jansson, kommunsekreteraren Karl-Erik Tuominen och föreståndarinnan vid Trobergshemmet Harriet Lindeman, värdsamt anföra följande.

I förevarande framställning föreslår landskapsstyrelsen ett nytt system för bestämmande av avgifter för långvårdspatienter i vårdinrättningar om vilka föreskrivs i landskapslagen om socialhjälp i landskapet Åland (21/56). Därtill föreslås en omformulering av bestämmelsen om dagavgifter för långvårdspatienter vid Ålands centralsjukhus. Avgiften skulle, oberoende av vårdanstalt, bestämmas i enlighet med vårdtagarens betalningsförmåga. Dessutom föreslås att vård i anstalt enligt landskapslagen om socialhjälp i landskapet Åland skulle jämsställas med anstaltsvård enligt annan lagstiftning. Härigenom skulle det således inte längre vara fråga om socialhjälp utan om en social rättighet.

Såsom i framställningen nämns har ändringsförslagen utarbetats med motsvarande rikslagsändringar som förebild (FFS 1-5/80) I 22 § lagen om ändring av lagen om socialhjälp (FFS 1/80) föreskrivs: "För vård i anstalt som avses i 18 § uppbärs hos vårdtagaren en avgift om vars grunder stadgas genom förordning." Med stöd av först nämnda paragraf utfärdades den 9 maj 1980 förordningen om avgifter för anstaltsvård som avses i lagen om socialhjälp (FFS 314/80), nedan kallad avgiftsförordningen.

Enligt avgiftsförordningen skulle dagavgiften få uppgå till högst 60 mark. Såsom grund vid uträknandet av vårdavgiften per månad skulle beaktas vårdtagarens pensioner, livräntor, underhållsbidrag och andra fortlöpande personliga inkomster samt regelbundna inkomster av förmögenhet med avdrag för de direkta kostnaderna för deras förvärvande. Från dessa inkomster skulle sedan avdras de skatter som enligt förskottsinnehållningen och förskottsbetalningen belöper sig därpå. Från de inkomster som därefter återstår skulle sedan förbehållas vårdtagaren för hans personliga behov 20 %, dock alltid åtminstone ett belopp som motsvarar folkpensionens grunddel. Det belopp som här efter återstår skulle sedan divideras med talet 30 för bestämmande av avgiften per dag.

Det föreslagna avgiftssystemet skulle, enligt utskottets uppfattning, leda till ett administrativt merarbete för vårdinrättningarnas personal. Dessutom skulle det förutsätta en ingående utredning av vårdtagarnas inkomst och förmögenhet. Med anledning härav anser utskottet att avgiftsförordningens system för bestämmande av avgifter är mindre lämpligt i landskapet.

Enligt vad utskottet erfarit anses gällande föreskrifter om bestämmande av avgifter för vård i anstalt som avses i landskapslagen om socialhjälp i landskapet Åland lättillämpliga. Enligt gällande lag äger kommunerna viss frihet att bestämma avgifterna, en frihet som i framställningen föreslås inskränkt. Eftersom det således är fråga om en inskränkning i den kommunala självbestämmanderätten borde kommunerna ges tillfälle att yttra sig därom innan lagstiftningsåtgärder vidtas.

På grund av ovanstående anser utskottet att de i framställningen ingående lagförslagen skulle förkastas samt att landskapsstyrelsen skulle ytterligare utreda frågan om bestämmande av vårdavgifter för personer i långvarig vård i anstalter som avses i landskapslagen om socialhjälp i landskapet Åland, landskapslagen om folkhälsoarbetet (22/73), landskapslagen om centralsjukhus för landskapet Åland samt landskapslagen om tillämpning av sinnessjuklagen i landskapet Åland (30/64). Härvid borde såväl

kommunernas som vårdragarnas intressen beaktas.

Med hänvisning till det anförda får utskottet värdsamt föreslå

att landstinget måtte förkasta de i
framställningen ingående lagförslagen
samt

att landstinget måtte hemställa hos
landskapsstyrelsen om en ny framställ-
ning i ärendet.

Mariehamn den 19 augusti 1980.

På lagutskottets vägnar:

Sune Carlsson
ordförande

Lars Karlsson
sekreterare

Närvarande i utskottet: ordföranden Carlsson, viceordföranden
Berg (delvis), ledamöterna A, Häggblom, B. Häggblom och Lindfors
samt ersättaren Eriksson (delvis).